

IX.***Šlakhamry***

Šlakhamry jsou součástí obce Hamry nad Sázavou v těsné blízkosti Žďáru, v oblasti Žďárských vrchů.

Jejich historie je poměrně mladá. Na počátku tu stál šlakhamerský dvůr.

Do roku 1811 je šlakhamerský statek v majetku rodiny Šlakhamerských, avšak 1. března jej celý i s pazdernou zakoupil Jakub Svoboda z Větrného Jeníkova a roku 1820 ho prodává Josefu z Kreuzinfeldu.

Jsme v poměrně závažné a zajímavé době, neboť Josef z Kreuzinfeldu je příslušníkem sice nízkého, ale přesto šlechtického stavu (rytíř) a od roku 1824 začíná oblast nad šlakhamerským dvorem osazovat novým obyvatelstvem. Až zde je také nutné nacházet vlastní počátky nejmladší místní části Šlakhamry.

Velkou zajímavostí je to, že noví osadníci sem přicházejí z východních Čech a jsou všichni evangelického vyznání. Vzhledem k tomu, že už byl více než 40 let v platnosti toleranční patent Josefa II. nemusí jít o násilné přesídlení. Pravdou však je to, že minoritní evangelíci většinou nacházeli místo pro svoje komunity v odlehlejších částech země. Šlakhamry se tak z hlediska konfesijního velmi odlišují od ostatních částí Hamrů nad Sázavou. Ještě v roce 1930 je tato změna ve vyznání markantní – oproti jinde převažujícím 13 katolíkům je zde 37 evangelíků. Od počátků jsou přiřazeni k evangelické farnosti v Sázavě, katolíci mají samozřejmě centrum farnosti ve Žďáře. Oddávalo se ve Velké Losenici.

kostel ve Velké Losenici – Josefova svatba

X.**Korábkové ve Šlakhamrech**

Ve Šlakhamrech si Josef Korábek, už jako familiant (dědičný nájemce panské půdy) bere teprve šestnáctiletou Annu Lopourovou. Její bratr Josef se oženil s Marianou, dcerou Adama Korábka z Pusté Rybné, čili sestřenicí našeho Josefa. Všichni pravděpodobně zpočátku žili ve Šlakhamerském dvoře (č. 0) a stavěli si svá hospodářství. Domy měli v pak v těsném sousedství.

Matriční zápis z matriky Velké Losenice o svatbě Josefa Korábka a Anny Lopourové:

„8.ledna 1829, číslo domu 17

Ženich:

Josef Korábek, syn zemřelého Josefa Korábka, půlníka z Horního Holetína č. 46, Rychmburskýho panství, z matky Barbory Malinový též v Holetíně, náboženství helvétského, též zemřelé nyní dědičný nájemce panské půdy ve Šlachamrech, 30 roků

Nevěsta:

Anna, dcera Josefa Lopouřa, též nájemce panské půdy ve Šlachamrech, z matky Anny rozené Petříčkové z Chlumu panství chrástovské, náboženství katolické, 16 let – nezletilá, je tu svolení podepsané otcem a svědky.“

Tady je rozpor – v dalších matričních zápisech je uvedena jako matka Anny Lopourové Anna, rozená Jandáková z Vortové.

Josefu Korábkovi a Anně Lopourové se narodily ve Šlachamrech tyto děti:

Josef, nar. 23. 1. 1830
Štěpán, nar. 24.6.1833, + 20.2.1837
Jan 21.5. 1841, + 15.8 1917

Z matriky narození zápis o narození Josefa Korábka:

Dne 23. ledna 1830 se narodil, pokřtěn 24. ledna

Josef Korábek, syn otce Josefa Korábka, familianta ze Šlachamrů 0, náboženství reform., matky Anny, dcery Josefa Lopoura, familianta ze Šlachamrů rozená z Anny Jandákové, náboženství katolického, kmotrové: Josef Lopour, familiant ze Šlachamrů 0, reform., Maryanna, manželka jeho, reform. Bába Anna, vdova po Jiřikovi Kohoutkovi ze Šlachamrů 0, reform.

Za pár měsíců se narodila Josefu Lopouřovi a Marianě Korábkové, kteří měli už dceru Josefku, dcera Anna:

Dne 25. května 1830 se narodila, pokřtěna byla 27. května Anna, dcera otce Josefa Lopoura, familianta ze Šlakhamrů 4, náboženství reform., z matky Maryanny, po Adamovi Korábkovi z P. Rybného, rozená z Maryanny Bednářové, reform., kmotrové: Franc Novotný, půlník z Rychnova č. 15, ? Terezia, žena Jana Janáčka, mlynáře ze Sázavy č. 39, reform., Bába Anna Kohoutková, vdova ze Šlakhamrů 5, reform.

Rok 1836 není příliš šťastný, ve věku tří let umírá Josefovi syn Štěpán, ani další rok - 1837 umírá Josefu Lopourovi manželka Mariana, které je teprve 38 roků.

Josef Korábek zemřel 12. 10. 1856, bylo mu 58 let.

Ve Šlakhamrech zůstane hospodařit syn Jan, náš Josef se ožení v Hněveticích s Annou Vítkovou.

XI. Hněvětice

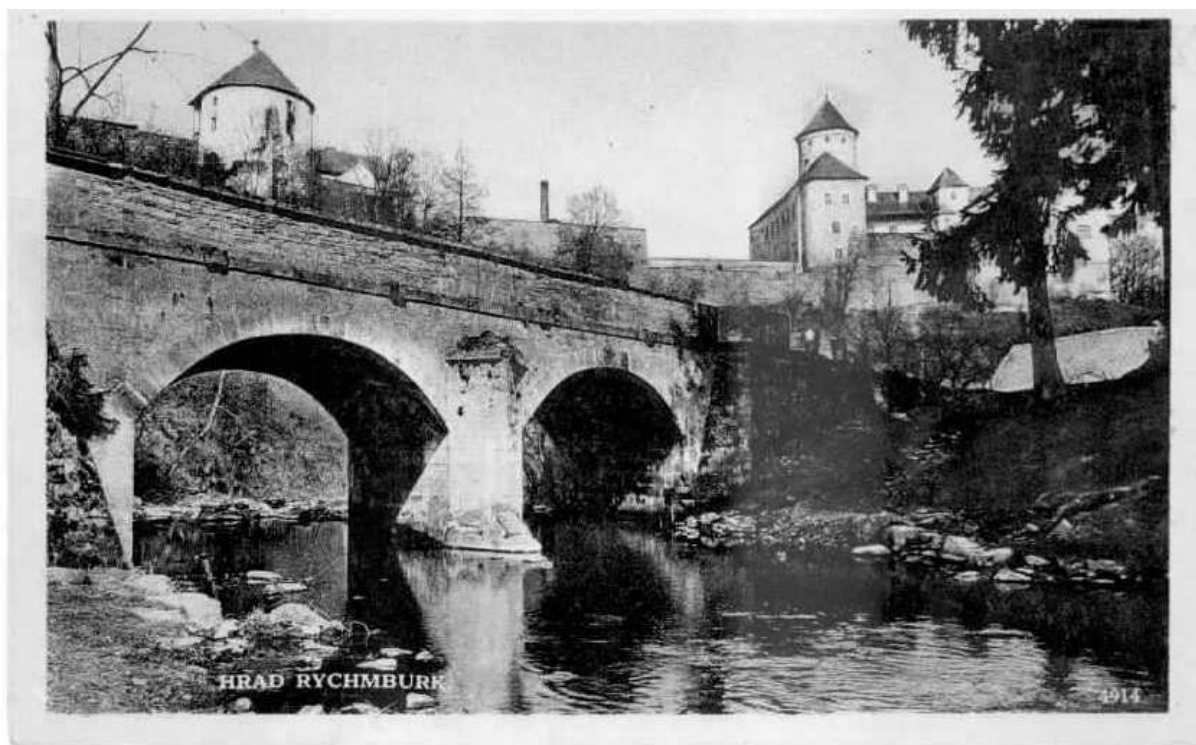
Hněvětice leží 4 km jihovýchodně od Skutče. Místní jméno Hněvětice se odvozuje od osobního jména Gnevata - Hněvata , jež je v Podlažickém nekrologiu mezi lety 1224 – 1250.

Obec Předhradí je „předhradím“ hradu Rychmburk , obojí leží na ostrožně. Hněvětice leží východně od hradu za údolím řeky Krounky ohraničujícím ostrožnu a nejsou tedy podhradím hradu Rychmburk. Naopak, jsou převýšeny o 40 – 59 metrů nad údolím a lze tudíž podle této polohy soudit, že mohou být osídlením starším než bergfritový hrad.

Zejména pak lze tak soudit vzhledem k tomu, že Hněvětice leží na východozápadní spojnici lokalit a oblastí pramenně zmíněných již ve dvacátém století. Tato spojnice a nepochybně i stará komunikace se táhne od kostela sv. Havla v Kostelci (Vrbatův Kostlec) ke Skutči, odtud k Lažanům s románských kostelem sv. Václava, okolo hradu Rychmburk k Hněvěticům a od nich dál

východu do Litomyšlska. Na hradním ostrohu naproti tomu osídlení starší než ze čtrnáctého století zatím prokázáno nebylo.

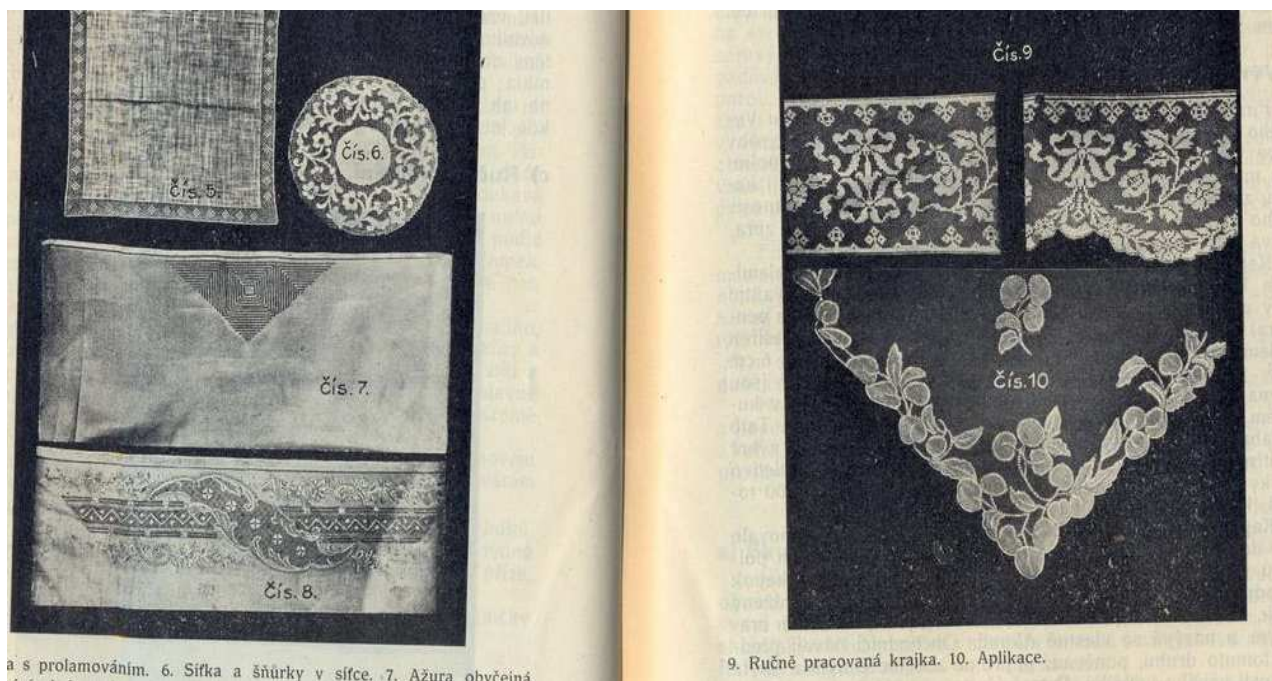

Patří k nejstarším osadám na Skutečsku. První písemná zpráva je z roku 1392. V letech 1421 – 1621 byly Hněvětky utrakvistické, po bitvě na Bílé hoře byli utrakvističtí kněží vyhnáni a kolatura přidělena ke Skutči. V roce 1454 patřily Hněvětky k rychtě na Předhradí, později měly rychtu vlastní, k níž patřila Zhoř a rychmburská část Hluboké. Osada trpěla drancováním Švédů, zvláště v roce 1648.

Z historie je známo, že při odevzdávání panství rychmburského Janu Pardusovi r. 1456 uvádějí se Hněvětky jako ves celá (tj. válkou nezpustošená). V r. 1651 měly 29 obyvatel (od 12 let stáří), z nich byli 4 katolíci. Při revisitaci 1664 uvádí se 10 hospodářů se 154 strychy polí (půda polí prostřední). Měli 12 koní 31 krav, 4 svině. Jeden grunt selský byl zkažený, jeden měl sešlé stavení. Robotní seznam z r. 1777 vykazuje 6 sedláků, 6 chalupníků a 6 domkářů.

V soupisu nekatolíků z roku 1782 pro panství Rychmburk se v obci Hněvětice uvádí 19 rodin, mezi nimi rodina vdovy Doroty Mundilové se syny Josefem, Janem a dcerou Kateřinou.

V roce 1931 se uvádí, že obec Hněvětice (s osadou Zhoř) má 412 obyvatel a 81 domů. Obyvatelstvo zaměstnává se polním hospodářstvím, část také ručním vyšíváním. V obci je obecní knihovna o 104 svazcích a Sbor dobrovolných hasičů. Ruční vyšívání je na Skutečsku na vysoké úrovni, takže se může dobře srovnávat s prací švýcarskou, považovanou za nejlepší na světě. Skoro v každé vsi je několik vyšivaček. Nejdříve se pracovalo pro firmy ve Vídni a později pro firmy zdejší, do velkých měst, lázní, Německa a Maďarska. Dříve se pracovalo výhradně jen na plátně, později vyžadován byl stále jemnější materiál, takže dnes se pracuje (r.1931) na velmi jemných plátnech, batistu, opálu a luxusní věci na polohedvábí a hedvábí, jako různé ženské prádlo, přikrývky, záclony a jiné.

K Hněveticím se váže tato pověst:

HNEVĚTICE.

III

Krchovka.

Pověst.

Čte se ve starých zápisech, že mezi Hneveticemi a Perálcem poražení byli v posledním roce války třicetileté loupežní Švédové císařskými, ale nikde se nečte, kde byli pochováni.

Ale najdeme hřbitov jejich, jdeme-li po vlákně pověsti, jež se v zdejších okolí vypravuje.

Vlní se zajisté při silnici od Hnevetic na mírném svahu hluboký rybníček s křišťalovou vodou, kam z Hnevetic vede pěšinka.

Hnevětičtí berou tu vodu, již s dostatek tu jest, neboť prýští třemi mohutnými proudy. Byla to studánka kdysi s mocným proudem, a nové dva prameny vytryskly, když okolní mlynáři jali se ji prohlubovati, chtěje odtud sesláti vody mlýnské. Zůstalo však na pouhém rybníčku.

Rybníček střelou borovice a stará chalupa, kde říkájí „na haltých“, a luka již jen poblíž začínají.

Zde na těch lukách pochováni byli dle paměti lidové oni loupežní Švédové, zde hřbitov jejich, nebo jak v okolí dosud se říká — krchov.

Ale na Švédy se časem zapomenulo i na hřbitov jejich, a jméno to zůstalo oné zdatné studánce, již přezděno „krchovka“. A jméno krchovka zdědil po studánce rybníček, který z ní prohloubením povstal.

Jest tedy „krchovka“ onen hluboký rybníček s křišťalovou vodou, v jehož blízkosti jsou luka, kde v posledním roce vojny třicetileté poslední odpočinek našli loupežní Švédové.

■ ■ ■

